

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Vas-utca
15. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemé-
nyek a szerkesztőséghez, pen-
térkéldemények, reklamációk, ál-
talában a lap anyagi részét illető
levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz
(Gyöngyök-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Vas-utca 15. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemé-
nyek a szerkesztőséghez, pen-
térkéldemények, reklamációk, ál-
talában a lap anyagi részét illető
levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz
(Gyöngyök-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

Tisztelettel kérjük pártfogóinkat, hogy lejárt előfizetéseiket megújítani, s lapunkat barátaik és ösmerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek.

Zavarodik a Tisza vize.

Most nem a szöke Tiszáé, az folydogál lomha nyugodtsággal, míg majd eszébe jut, hogy bős haraggal rontson, bontson várost s mezőt egyaránt, hanem Tisza Kálmán miniszteré; s különös sors, hogy a majdan bekövetkező vihart, mert a ki szelet vet, mást mint vihart nem arathat, azon szelőske jelzi, melyet egyik miniszterársának választóihoz intézett, nyílt levele támasztott.

Minek már több idő óta hire járt, bekövetkezett, Kemény Gábor, a mostani kormányának legrokonszenvesebb, legjobb akaratu tagja, elhagyta bársonyszékét, lemondott. Következtesen azt hirdették a kormányelnök intimusai, hogy a lemondás okai személyesek, beszéltek is erről badarnál badarabb dolgokat, míg most a volt miniszter választóihoz intézett nyílt levelében elmondja, hogy lemondásának személyes okai nincsenek, de azért adta ki kezéből a közlekedési ügyek vezetését, mert elvi ellentétek merültek fel közöttte s miniszterársai, vagy tán s jobban mondva közöttte s a miniszterelnök között, mert Kemény Gábor azt is elmondja hozzá illő nyíltsággal, hogy Tisza Kálmán „golya király”, kinek ellenében miniszterársainak akarata nincs, akarata nem lehet.

Hain önértetes ember ily szerepre nem vállalkozik, az természetes; örvendetes jele az időnek tehát, hogy egy miniszter az, ki megunja az örökös fejbőlintást, megunja, hogy eszköz legyen oly dolgok kivitelében, melyeket nem tart helyeseknek, s ezt férfias nyíltsággal el is mondja, első sorban azoknak, kiknek legnagyobb felelőséggel tartozik, választóinak, s általuk az egész országnak.

Alig lehet másként, minthogy Kemény Gábornak e fellépése követőkre fog találni, sőt ugyilátszik hogy ő erről határozottan meg is van győződve, mert teljesen érthetetlen lenne miként maradhat tagja a szabadelvű pártnak továbbá is, ha csak nem azon tudatban, hogy a „golya király” vize zavarodik s felül kerekedőben vannak pártjában azok, kiknek kebeléből a haza sorsa iránti érdeklődés nem halt ki egészen.

Elősegíti ez irány tulsulyra jutását bizonyára az is, a mi ott Bulgáriában történik.

Tisza Kálmán elmondotta válaszát, erősen hangsúlyozta a berlini szerződés fentarását, a bolgár függetlenség sérthetlenségét, barátai s azok, kik szívesen ott ülnek kegyeiből a husos fazekak mellett, világra hirdették a miniszter hazafias nagyságát: már is kiséül azonban, hogy Tisza beszél, az orosz pedig cselekszik, életérdekeinket támadja meg; kiséül, miként vagy a „nagy” államférfiut tették ismét lóvá, vagy a bécsi urakkal egyetértőleg hintett port a jó magyar szemébe, hogy ne vegye észre elég hamar az örvényt, mely lábai előtt tátong.

Egyik feltevés ép oly sujtó a „golya király”-ra mint a másik.

Igaza van Kemény Gábornak, Tisza Kálmánnak egy tulajdona, egy fegyvere van csak — nyelv. De hát a jelek arra mutatnak, hogy a nyelvélés korszaka végéhez közeledik.

Névtelen levelek és szentségtörők.

(A. Á.) Korunknak fényes és sokoldalú vívmányai közé, mint egyre tökéletesedőt az inzultust is bátran föl lehet venni.

Szellem, ész és becsület helyett a sötét érzelmek kéményéből egy maréknyi kormot, a tisztátalan szív rejtekeiből egy adag piszkot és a jellemtelenség fertőjéből egy parányi sarat — ezt összevegyítve oda kenni a becsületes ember nyílt arcához — és megvan a hőstett!

Még hagyján, ha ily manőverek nyíltan történnék, mert meg van a lehetőség arra, hogy az ellenfelet kérdőre vonjuk; lehet vele értekezni, talán ki is békülni, vagy pedig őt végkép kerülni és semmibe venni; — ámde egész másképp áll az ügy, ha a névtelenség kódébe burkolóznak.

Névtelen levelek!

A hová ily papír beüt, ott üzve az álom, ébren a gond, kinezva a szem és gondolat. A névtelen levél, a melyet mi itt gondolunk, egyenértékű a halálos ítélettel, mert vajmi sokszor képezte már az ily névtelen levél a házi és családi béke, a virágzó jólét és sokszor egy-egy boldogság felé haladó életpálya felett kimondott halálos ítéletet.

Névtelen levelek!

A gazságnak igazán kitünő találmánya: a biztóságot ígérő és nyújtó pajzs, mely mögé a gazemberek leginkább szeretnek bujni, a magas sziklavár, melyben a börtönre éret erkölcselenség az erkölcs felett, széles tudatlanság a tudomány felett, és igazi ostobaság az értelem felett mond ítéletet.

A fölindulás jogos érzetével figyeljük meg, hogy az anonimítás tollas hősei, ne vetséges szemtelenséggel irnak az összesség nevében újságokba! Ezek azok, kik elé Németország bölcsésze Schopenhauer kiált: „gazemberek nevezétek meg magatokat, mert álarozosan megtámadni nyílt arczczal járó embereket csak gazemberek szokása!”

De a gazemberek nem nevezik meg magukat; sőt foglalkozásuk egyre terjed; hiszen vannak még arczok, melyek a kárörömben mosolyognak, vannak kezek, melyek az egyenlenség tüzét szítják, vannak szívek, melyek mások nyomorán és szenvedésén kéjelegnek; kilövik a golyót — ez röpi, füttyöl, talál, — bárminek is vessen véget!

Az anonimítással szoros rokonságban van az újságírók ama szép társasága, a melyből a tisztesség fogalma kiveszett, s a mely kész meghurcolni mindenkit kiméletlenül, mint a véreb, ha áldozatra tesz szert; a mely befurakodik a család szentségébe, s betör az érzelmek világába szentségtelen kezekkel, csak hogy a hozott újdonság menél szenzációsabb legyen.

Ma ez, holnap amaz lehet kiszolgáltatva annak a vérszemű hadnak, a melyet úgy reveznek: hogy zsurnaliszták, s a kiket évtizedeken át hatalmas urak és országok intézői is hatalomnak tartottak!

Ma ezek között annyi a szentségtörő, hogy a sajtótól a közönség egyebet sem látszik már elvárni mint inzultust, rágalmozást, megszentégtelenítést, hiszen látjuk, hogy azt a lapot kapják föl leginkább, melyben az ily históriák a legcsiklandósabban vannak leírva.

Ennyire jutottunk mi is már a sajtószabadságunkkal! Ennyire, hogy épen a sajtó, a melynek szabadságát annyira féltjük, lett ezen szabadság megbecstelenítője! Az a sajtó, a mentsvára legyen az emberi jogoknak, védbástyája a szabadságnak, hirdetője az erkölcsöknek!

Akarjuk remélni, hogy népünk gondolkozásmódja reagálni fog erre is, hogy az okvetlenül bekövetkezendő átalakulás alkalmából a mi szabad sajtónk ismét igazi, nemes szabad sajtó leend!

Hogy áll a világ?

A pillanat helyzete olyan, hogy annak kifejezett jellegét nem tulajdoníthatunk. Mindenütt „forr” valami, de sehol még kiföve nincs a diplomáciai etel, s azért nem akarják a nagy urak azt a népek elé tálni. Csupán csak Oroszország működik folytonosan s ma-holnap ismét nagy eredményt fog valahol felmutathatni, dacára a Tisza Kálmán mult heti nyilatkozatának, mert Ausztria-Magyarország egy szóval nagyon kevés fát tesz a parázsra, hogy tüzeljen. Németországban is csak a hírlapok foglalkoznak látszólagosan a nagy politikával, s ugyanezek azt mondják, hogy hírlapok és parlamentek politikája, nem politika; politika csinálásra csak az erre hivatott magas urak jöhetnek számba.

Spanyolországban ismét esőndesen vannak s most ülnek a katonabírák együtt, hogy elítéljék az utolsó kis „revolució” főkomposait. (E revolucióról lásd lapunk illető cikkét.)

Bolgárország derekasan tartja magát. Az orosz „diktátor” Kaulbars generális fölsült az ő diplomáciai követelésével s úgy látszik nem sokára oda fogja hagyni az országot, majd csinál aztán Oroszország rendet a bolgárok között, de nem csak szavakkal — minden jel arra mutat.

Olaszországban Umberto király elnöklete alatt ülést tartanak a miniszterek, a végett, hogy megállapítsák, hogy válságosabb helyzet bekövetkeztekor mily magatartást tanúsítson Itália a többi hatalmakkal szemben.

Minálunk a katona affairs hosszu sora egyre hosszabbá lesz, s csak azt a benyomást kelti bennünk, hogy kezdői a katonatiszt urak, rendesen nem igen tudták mit cselekesznek. Jó szándék semmi esetre se vezérelte őket, az bizonyos, de valami különösen rosszat sem tettek, hanem tettek úgy a hogy neveltetésükből kifolyólag tehettek, nem is sejtve, e neveltetés rövid sugárral bíró körében, hogy mit tipornak lábball mint a vak, ha tojástánczot járatnak vele, végeredményül a „hagyományos szellem” kifolyásul mégis csak az veendő, hogy azok a katonatisztek, kik a magyar nemzetet csak osztrák alattvalónak tekintik a magyar nemzetet, a magyar államíságot gyalázták meg, a mit a király írott szava sem képes jóvátenni, még pedig azért, mert ugyancsak ismét katonatisztek azok a kik a magyar király szavát nem respektálják. Mult számunk országgyűlési rovatában emlékeztünk meg Komjáthy képviselő interpellációjáról. Ezt a képviselőt most azon katonatisztek, kik Herbert János tartalékos hadnagy felett ítéletet hoztak, sorba ki akarják párbajra hívni. Ugy látszik tehát, hogy ezek a katonatisztek nem tudják, vagy nem akarják tudni: vajon mi tulajdonképen egy magyar országgyűlési képviselő!

É l ü n k.

Már már igazuk volt azoknak, kik a zsidóellenes mozgalom hanyatlását, sőt megszüntetését hirdették; szerencsére azonban a mit a jelenségek mutatnak, az nem volt tény, az csak látszat volt.

Az ellenzéki pártok közül elsőnek jelenik meg ismét az antiszemitizmus a küzdőtereken, hogy felvegye a keztyűt a hatalmas kormány s a vele ugyanazonos azon irány ellen, melynek neve szemitizmus.

S nagyon helyesen van ez így, azt a hibát, azt a csorbát, melyet a múlt év bekéltensége ejtett, egy kis jóakarattal, egységes, buzgó tettel könnyen helyre lehet hozni ki lehet köszörülni.

A mostani kormány s satelisei ellen győzni csak egyesült erővel lehet, egyesülten kell tehát csapatba menni az ellenzék összes árnyalatainak; ha megtehetik ezt azok, kik csupán azon czelban találkoznak, hogy a mostani kormány megbuktatására törnek, habár kiindulási pontjaik távol állanak is egymástól, még inkább megtehetik azok, meg kell tenniük azoknak kiket habár politikai nézeteik még egy eltérőek is egymástól, ugyanazon czel lelkesít, a kereszténységnek a zsidóság nyomása alóli felszabadítása.

Nemcsak dicsérendő, de szükséges is azért, hogy a zsidóellenes mozgalom előharcosai — tartozzanak azok politikailag a mérsékelt ellenzékhez, akár a függetlenségi párthoz — közös tanácskozásban beszéljék meg azon módokat, amelyek a jövőben követendőnek tartanak. Nemcsak jókívánatainkkal kísérjük tehát mi is az október 28-án tartandó értekezletet, de szerény körünkben meg is tesszük mindent sikerére. Epen ezért szükségesnek tartjuk figyelmeztetni az illetőket, hogy csak fél tehát eredménytelen munkát csinálnának, ha összes tevékenységük arra irányulna csupán, hogy a jövő évben megejtendő képviselőválasztások körüli teendőket állapítsák meg. Kétségtelenül fontos s halaszthatatlan ez is, de ép oly fontos, ép oly halaszthatatlan hogy mindazok, akik magukat antiszemitáknak vallják, egy érteleme jussanak törekvéseiket illetőleg, mert munkálkodásuk csak így lesz eredményes, a párt csak ez uton foglalhatja el azon polcot, a mely nemcsak elvei tisztaságánál, de tagjai számánál fogva is megilleti.

A szemitizmus átka mai társadalmunknak, ez az előidézője azon ellentéteknek, melyek nemcsak Európát, de a világot romlással fenyegetik, ez ellen küzd az antiszemitizmus, harcra nehez, mert az érdektelenség, az önfeláldozás harcra az önzés, a piszkos napi érdek elleneben, de győzelme biztos, mert istenen kívül csak egy van örökké való: az igazság! A mi zászlónk pedig az igazság zászlója.

Üdvözljük azokat, kik e zászlót magasra emelik.

T. olvasóinkhoz!

Azon körülmény, hogy t. előfizetőink nagy része a nekünk járó csekély összeget nem csak késedelmesen, de több sürgetésre küldi csak meg, mely körülmény a nyilván tartás időt rabló felesleges munkája, másrészt az által, hogy a lap kiadásának költ-

segeit folytonosan előlegeznünk kell, oly aránytalan terhet ró reánk, melytől akár az igazság, akár a méltányosság törvényei szerint menteseknek kellene lennünk. Mindazon t előfizetőinket tehát, kik díjainkkal hátralelben vannak, még egyszer magán levélben kértük fel kötelességük teljesítésére, melynek ha foganatja nem lenne, kénytelenek lennénk követelésünknél más uton való behajtásához látni.

H I R E K.

— **Őszszel.** Hull a levél a virágra, a falombja hervad, sárgul, mostoha a nap sugara. Mindenütt az enyészet kepe. Az enyészete, mely ime rá van írva minden hervadt virágra, minden fonyadt levélre, mely forogva szédül alá a hideg, deres földre. Gólya fecske elköltözött, és a cserjék s bokrok mögül nem halatszik többé vidám csiripelésük. A levegőben „bikanyál” uszik, a nyárnak eme fehér rongyfosszlányai, s ha ezek aztán megakadnak egy faágon, azt velőd a természet fehér fátvállal gyászolja a virágozó tavaszt és a mosolygó nyarat. Hisz a természetnek is fehér a gyásza, mint a kínaiaké, mikor az őszi haldoklás után bekövetkezik a dermesztő halál, a tél fehér halotti gyászlepellet takarja be a nagy halottat. . . . Hús szelő kergeti a száraz avart s a rozsdás levelek száraz zörgéssel beszélnek a mulandóságról. Reggelenként a levegő tele van nyirkos, nedves, egészségtelen köddel, mely komoly, borongós gondolatokat ébreszt! . . . Hap-czi! meg van a nátha!

— **Október 6.** Az aradi tizenhárom vértanúnak szent emléke nem halványul el a magyar nemzet szívében, ne is halványuljon el soha; nőjön ellenkezőleg a kegyelet évről-évre meghatóbban s nyilvánuljon mindenkor a martyrhálát szentvedett hősök halálának évfordulóján. A nemzeti gyásznappal sok ideig a fővárosban nem volt egyéb, mint a bajtársak csendes megemlékezése, ma azonban részt vett abban a nagy közönség is és az unneplő szép alkalom volt arra, hogy az egyetemi ifjuság s a főváros közönségének jelentékeny nagy része tüntetve manifestálja azt hogy van szívében helye a nagy idők nagy emberei iránt viseltetett kegyelenek. De nemcsak Budapesten, hanem különösen Aradon, Veszprémben Debreczenben s Kolozsvárott s több helyütt is nyilvános gyásznappal tették e napot s az idén nagyobb közönség jelenlétében ülték meg azt. Ugy is legyen mindenkor a jövőben is — mert a magyar nemzet szabad nemzet akar és fog maradni!

— **A kolera.** A fővárosban az egyes esetek a lefolyt heten lassan-lassan csökkentek. Szeptember 12. óta október 7. ig összesen 630 megbetegedés történt s ezek közül 2.2 meghalt. — Ujabbán Szegeden is föllépett és pedig igen erősen a keleti vész

— **Kemény Gábor** leköszönt miniszteri állásáról, de azért tagja marad a szabadelvű pártnak mely párt most azzal tüntette ki, hogy nem választotta meg a legfontosabb — közgazdasági — bizottságba. Ebből úgy látszik, hogy Kemény és Tisza között fennforgó „elvi ellentétek” nem csak a vasutak kezelésére vonatkoznak.

— **Zsidók — maguk közt.** Lélekemelő jelenet játszódott le a múlt penteken a fővárosi templi előtt. Egy a nejétől elváltan élő bérzeügnök gyermekeivel kijön a zsinagógából, s egyszerre maga előtt látja apását. Elhez küldte gyermekeit hogy nagytatájuknak gratulálnak a zsidó újév alkalmából. Az „érdemes” zsidó öregtáti a gyermekeket, kik kezét akartak neki csókolni ellökte magától. Ekkor felforrt az ügynök ereiben az ó-testamentomi hősök vére, neki esett a vén zsidónak s kezdi őt ütlegelni. A vitéz ügynököt nemes apósával együtt bekisérte a zsinagóga előtt álló rendőr a kapitánysághoz, nem kis mulattatására az ott álló nagyszamu közönségnek, mely a családi harcot bámulva csodálta.

— **A szabadkai zsidók.** Nagy lármát ütöttek a sémi lapok kürtövében a szabadkai zsidók hazafiságát azon alkalomból, hogy németül prédikáló rabbinusuk ellen nagy lármát csaptak prédikálás alatt a zsinagógában. Pedig hát mint czafolólóg most az érdemes hitközség (?) tudatja, nem a német beszédet röstellték hanem a rabbinus személye ellen volt kifogásuk. Kár volt a helyreigazítással fáradozni, a helyes álláspont az, hogy a zsidó akár magyar, akár német, egyformán zsidó, azért a baj mindig ugyan az marad, hogy: velőgy megélni nem lehet.

— **Emberirtók.** Hol a hatalom, a mely az emberirtók működését megszüntetné? Hol a férfiú, a ki a pálinka ivást korlátozná, s a mérge készítését megakadályozná? Ig, kiáltunk fel, midőn az emberirtó zsidóság manipulációiról értesülünk. De ezek nemcsak pálinkával teszik tönkre az izmos a harcias, az életre való, a lóra termelt magyar fajt, hanem fertőzött borral és dög hússal is. A miskolci rendőrség kénytelen volt legközelebb egyik jött-ment lengyel zsidónak, Hofstädter Ábrissnak, negyven hordó borát lefoglalni, mert az egészségesnek ártalmas szereket tartalmazott. Sajó-Lád községében pedig Pfeiffer Lipót zsidó mészáros és sakter dögüst árult a népnek. A dögüst hatóságilag megvizsgálta a körörműt és azt konstatálta hogy biz az „dög hús”. Ha az összes zsidóság megint nem roffen össze, és a tussapparatus nem lép közbe, Pfeiffer zsidónak majd „beborsoznak a kék!” — Meg vagyunk győződve hogy száz és száz hasonló eset fordul elő a mindennapi életben, a mikor az emberirtást mesterség gyanánt üzik

— **Tanítóból béres.** Kővári Gábor szilágyi-megyei szilvási gör. kath. elemi iskolai tanító, ki a zilahi tanítóképzőben a magyar nyelv tanítására jó osztályzatot nyert a tanfolyam bevégezte óta — nagy előléptetésben részesült. Az ő részére kiállított oklevél kézbesítésére megkeresett tanári főszolgabíró ugyanis arról értesíti a megkereső hatóságot hogy az oklevél nem kézbesíthető, mert az okleveles tanító Szilvási-ól elköltözött. Kővári Gábor iskola tanító jelenleg a gróf Károlyi szent-jános pusztaján — mint béres van szolgálatban.

— **A szolgálalkúság kudarcza.** Köztudomású dolog, hogy a világhódító szellem fészke a

Csak jó, ha nyom a bűteher,
Szorítva, mint a prés:
Kicsap, kiforr ajk és kebel,
S lesz bő szünetelés.

Mi lenne az emberiségből szólótöke és toasztok nélkül? Napjaink történetében számos pelda bizonyítja, hogy a toasztok egy fejedelem, diplomata vagy miniszter ajkairól elröplő, valóságos események, amelyek fölvillanyozzák a közönség idegeit és fölzavarják a sajtót. (Nem a borsajót kell érteni, de azt a másikat, mely lőre helyett petroleumot és ujságpapírost önt)

Mikor Noé apánk elülteté az első szólóvesszőt, odasompolygott a sátán, hogy majd ő fogja azt ápolni, öntözni. És mivel öntözte meg? Vérell, friss, meleg vérell. Leölt egy bárányt, egy orosz- lant és egy rőfőgő állatot. Mind a három állat vért ráhinté a venyigére. És a háromféle vér beleette magát a szóló nedvébe. Azért van az, hogy aki a nedűből egy-két pohárral megiszik, olyan jámbor, szelíd lesz, mint a birka, és oda ténfereg a farkasok közé toasztolni. — A ki öthat pohárral benyakal, bátor és vakmerő lesz, mint az oroszán; még a legyet is bekaffantja — Aki pedig literenkint „hörpint” a tüzes leből, olyan lesz, mint a rőfőgő jószág; sarba, porba hever, és mindent ki akar tőni a maga helyéből.

Öszlopot ércből Noé apánknál senki nem érdemel inkább. És ki indítványozta valaha? Talján országban minden szegény ördögnek, minden korhelynek és forradalmárnak szobra nőtt a szép városok utcáin Franciaországban piedestálra jut minden kommunista; Bismarckian meg a házak tetejére is Kaiser Wilhelmét állítanak szelkaksnak Noé apánk nem jut eszébe sehöl senkinek, még a „P. Naplónak” sem!

T Á R C Z A.

B Ö L C S E S É G.

A nagy tudós csak dolgozik
Sok hosszú éjszakán.
Tollából, mint a vízfolyás,
Ömlik ki számra szám!

Mi jobban értjük, kedvesem,
A matematikát —
A számra számot tesznek ők —
Te tedd a számra — szád.

S z ö l ő - l u g a s b a n.

Kedves ősz!
Ugy szeretem vándor darvaid krugatását, a haraszt közt sirdogáló őszi férgeid „túrj-túrj”-enekét és a szőlőpásztor seregélyriasztó kelepijét!
Alkonyatkor fölmegeyek a dombtetőre s úgy el tudok gyönyörködni abban a lomha ködfátyolban, mely fűstszerű foszlányait a város fölött kiterjeszti, mintha egy napi élet szétzúllott illúzióját jelképezné.

Sétálok letarolt mezőiden, kiaszott rétjeiden, s úgy tetszik nekem, hogy az a tömérdek pókháló a haldokló természet szemfedője: azért csillog rajta a harmat oly kövér könnyecsekkel

Midőn pedig hulldogáló sárgapiros falombjaid közt a légvonat sohaját hallom: oly édesbús érzelem futja át lelkemet, hogy szinte szeretnék egy verset írni, azaz hogy egy verset írni, mint gyermekkoromban . . .

Mégis legjobban tetszik nekem a te idylli sátorod, szőlő-lugasod. Ugy-e, kedves ősz, ez a te boldogságod tanyája? No, ne tagadd, jól tudom Hiszen minden délután ide szokott hozzád belopózni hamis kedvesed, a napsugár Ehol ni! most is beszökött a lombok nyílásain keresztül s egyenesen a löczára ölembe feküdt. Azt gondolja: én vagyok az „ősz”; — pedig még alig van egy pár ősz hajamszála . . .

Ah! Itt szoktatók ti összevissza csókolni egymást és szerelmetek gyümölcsét, a csipkés zöld pályák közül kimosolygó, duzzadt gerezdet. És cziczáztok. Magzatkatok körül arany tunikás, karcu szobalányok, zümmögő darázsok zengedezik a bölcsődalt. Zum, zum, zum . . .

Nekem is kedvem volna dalolni. Kinek is ne volna ily költői helyen, hol borostyánkászoru helyett a „borág” övezi homlokát?

A költő és a szólóvessző különben is oly hasonló egymáshoz!

„Költő és a szólóvessző
A világnak adja lelkét;
Szólóvessző lelke a bor,
A költőnek lelke a dal.”

Bor és dal egy töről fakadnak; ikertestvérek. Hol e két testvér ölelezkik, ott megnyílik a szív; ott csillagok, rakéták, toasztok születnek. És vidág a világ. És ezerféle baja közt azzal vigasztalja magát, hogy:

Az élet egy szólógerend:
Ha prés alá kerül,
Sok mustot ad, jó bort ereszti,
A szív, az arcz derül.

német birodalom, mert ott tudományos alapokra fektették és a tekintély nimbuszával vették körül a közjólétet romboló tanokat és nemzetgazdasági elvekké fújták fel német alapossággal a — szédelgést. Nekünk sem volt más teendők, mint a német tudományosság dicsőítése és majmolása. Az is köztudomású hogy annak a szellemnek rombolásait legelőbb érezték meg Németországban s ott indult meg a reakció minden tereken. A józan ész működni kezdett és így vetettek fel a Wiesbadenben ez idén tartott német jogászyűlésen azt a kérdést: kell-e külön büntető paragrafust farragni azok ellen a bérzei spekulánsok ellen, akik rosszhiszeműleg valamely kölcsön aláírására rábeszélnek valakit, vagy aki az értékpapírok forgalmára rosszhiszemű befolyást gyakorolnak? A kérdés maga olyan, hogy azt csak igennel kellett volna eldönteni s elítélni. Azonban a szédelgesnek is vannak magas állású s nagytudományú pártolói, s így a jogászyűlés két berlini auktoritásnak meghódolva, tagadó választ adott az élet követelményére. Ezt aztán már egy németországi zsidólap is megszokta s hevesen kel ki a tisztelt prókátorsereg ellen, azt mondván, ha a másféle szédelgés és csalás ellen vannak törvények miért legyen a bérzei csalás és szédelgés szabaddalmazva? Azt mondja ugyanaz a bérzelap, hogy az a határozat már közérkölcsei tekintetéből is sajnós. No, ha már egy bérzei lap is így nyilatkozik és a közérkölcseire hivatkozik, mit mondjunk mi? Ne sajnálkozunk e azon, hogy a német jogászyűlés jögrézke annyira eltompult az élet és közérkölcseire hivatkozva, Valóban sajnós. De ne sajnálkozunk csak másokon s ne fohászodjunk, mint a farizeusok, hogy mi jobbak vagyunk a Deakné vásznánál. Nézzünk körül itthon, mennyi szellemi kolerabacillus nyészik közöttünk. Mennyi tudományos szédelgesnek vagyunk mi rabjai. Hogy dolgozik nálunk a világhódító szellem. Milyen nyomorúságosak jogszolgáltatási állapotaink! Milyen szolgálékú, hogy egyebet ne mondjunk, nálunk a tudomány minden tereken. Szédelgéspártoló embereink kezézfoghatnak a berlini Justitzrathtal és Kreisgerichtsdirektorral ha ilyen kudarcot kell vallaniok még a bérze igazságszolgáltatása előtt is.

A legújabb spanyol lázadás

Zsidók spekulációja.

Alig múlt két héte hogy Spanyolország ismét egy kis lázadásnak volt színhelye. Egy pár száz katona kitor, a fekből s csináltak revolúciót Madrid utcáin. Azt mondják, ennek az volt a célja, hogy Spanyolországban a köztársaságot létesítsék, de senki sem bírja belátni azt, hogy egynehány század katonának lázadásával akarják ezt elérni.

Emlékszünk, hogy egy párisi lap tárczarovatában eles szatírával volt e história leírva. Az volt ott mondva, hogy egy magasrangú politikai menekült egy zsidó bankártól pénzt akart fölvenni.

„Minek pénzt fölvenni?” kérdi a bankár. „En proponálok az urnak egy üzletet. Az ur csinál revolúciót, és mi osztzkodunk a nyerevényen!”

A spanyol grand nem akarván mindjárt meg-

Tanulhatnánk egy kis hálát az ókori pogány nepektől, a kik Osiris, Ikarust, Bachust és Oenopiont a szőlőművelés meghonosítása miatt oly nagy tiszteletben részesíték, nekik templomokat emeltek, ünnepeket rendeztek —

Hajh! a hála növénye nem tartozik az ampelidák csoportjához, mint a százados életű venyige; nem bokrosodik, nem ver gyökeret a sziklán is, hasonlít a venyigéhez, még pedig a vad szőlővenyigéhez a hízélgés: ameonyiben ez is kászik, kapaszkodik. Gyümölc e azonban mindig sodorai gerezd: tele van hamuval

Már Plinius említ egy ilyen vadszőlőfajta hízélgést, egy toasztot, melylyel a kalandor Pyrrhus király követe és diplomatája, a ravasz Cineas produkálta magát Rómában. Ott is banket tartatik vala, melynek savanyu borát Cineas nem élvezheté. „Bachusra mondom — kiált föl egyszer — ti rómaiak nagyon igazságosak vagytok, hogy a bor anyját oly magas keresztfákra feszítettétek föl” (Azon venyigékre ezéltott melyek a palota kertjében a legmagasabb fák tetejéig felkusztag volt.) Szavai megtevek a hatást. A szőlők rögtön fölcserélték az amphorákat. Később e hízélgés venyigéje termé Pyrrhusnak azt a fanyar gerezdu gyözelmet Asculum mellett.

Tudod-e, mi terem még ennél is fanyarabb gerezdeket? Az Ur szőlője! O maga panaszkodik Izaiásnál 5. r): „Jerusalem lakói! tegyetek ítéletet közöttöm és szőlöm közt. Mit kellett volna még cselekednem az én szőlőmmel? És ime vadszőlőt termett”

Es mi a seregek Urának szőlője? .. Nem egyéb, mint „Izrael háza, Juda férfi népe!” (Uo) Tehát ez termi az egest, a vadszőlőt és az almabort. Pedig maholnap minden gazdag toke

érteni a bankár ajánlatát, ez közelebbről magyarázatot ad. „Talán van Madridban egy ismerős katonatisztje. kinek sok az adóssága? Ennek írjon, hogy Madridban csináljon katonazendülést. Azalatt a bankár eladja magas kurzussal bíró értékpapírjait. Azon a napon, a mikor a „revolúció kitorik, a papírok sokat veszítenek értékükből, akkor azután ismét megveszi s ha majd kiderül, hogy az a lázadás nem volt egyéb egy rosszul sikerült pucsnál, a papírok értéke megint emelkedik. Ekkor azután ismét el lehet adni őket jó profitfall. Es ezt a nyerevényt majd aztán a bankár megosztja a spanyol menekülteivel.

Ez a spanyol előkelő menekült enged a bankárnak, a história programmszerűleg mezejtetik; egynehány szegény lépre ment ördögöt agyonlőnek, a bankár zsebre rakja nagy profitját, s ad az előkelő urnak egynehány ezer frankot.

Ha már most komolyan vesszük a dolgot s utána járunk az egésznek, hát látjuk, hogy az az egész spanyol lázadás tényleg nem volt egyéb mint zsidók spekulációja a börzén, a mi a bécsi zsidó szellemű „Tagblatt” következő sürgönyéből napnál világosabban kitűnik. A sürgöny a jelzett lap esti kiadásában szeptember 27-én található s ekként hangzik:

„Páris, szeptember 27. én. Madridi jelentések alapján a katonai lázadás csak bérzespekuláció kifolyása. Penteken Madridban és Barcelonában az agiótáge spanyol értékekben oly merveket öltött, melyek a kormány figyelmét bizonyos lázadás csinálók askálódására fordította.”

Hogy ennek a gaz eljárásnak sok becsületes katona élete veszett áldozatául, csak pikánssá teszi az egészet ama bizonyos zsidó spekulánsok előtt.

Ezuttal nem akarunk többet, a bérze válságos befolyásáról írni, s csak figyelmeztetjük olvasóinkat arra, hogy mi eles ellenségei vagyunk a bérze spekulációnak, a mint az a zsidó bankárok áltaí üzetik. Ideje volna már, hogy a nemzetek ez ellen állást foglaljanak.

A boldogság kapuja.

Talán sohasem volt még a világon annyi elégedetlen ember, mint mai napság van. Akármerre forduljunk is, minden szájból csak panaszt hallunk, mindenütt az elégedetlenség és elkeseredés félremagyarázhatatlan nyomaival találkozunk. Ma holnap még azt is elfelejdedk, hogy voltaképp mi is az a . . . . . boldogság.

Pedig hát van-e oly ember széles e világon, a ki boldog nem akarna lenni? En legalább is kereken azt hiszem, hogy nincs.

A legtöbb ember a boldogságot már csak mint elérhetlen vágyat képzeli magában, teljesüléséről még csak álmodni sem mer, s így csoda ha napról napra terhesebb lesz az élets az életuntak száma hason mérveben növekszik.

Azonban mind ezen jelenség a helyzetnek téves felgósása: mert valamint voltak, ugy lesznek ezentul is keservebb napok a melyek azonban nem zárják ki, hogy az ürömben öröm is ne legyen. S ha igaz az, hogy minden ember saját szerencsejének kovácsa, ugy viszont azt nem lehet kétségbe vonni, hogy elkeseredésünknek legnagyobb részben magunk vagyunk okai.

ezen szőlőbe vándorol kapitálisnak. De bezzeg annál bujábbban díszlik benne a dudva, a tövis!

Mit beszélök! Hiszen csak az ószövetségben volt így. Most már másféle szőlője van a seregek Urának. „En vagyok az igaz szőlőtő és Atyam a szőlőműves!” — mondja az Üdvözítő szent Jánosnál (15 r) Mi pedig vagyunk a venyigék. „Vos palmites”

Isteni hasonlat! Ki mondott ennél valaha szebbet és igazabbat?

De mi haszna, ha nem maradunk meg a szőlőtő? Így örökké terméketlenek meddők leszünk, elszáradunk és összegyűjtetve, a tüzre vettetünk.

Különbem nem csoda. Hisz annyi külső ok, annyi titkos ellenség iparkodik bennünket az igazi szőlőtőről leszakítani és megrontani, hogy ki sem mondhatom. Vagy melyik szőlőt pusztítá valaha oly temérdek filloxera, tortrix pilleriana, vinczélérbogár és szőlő-eszelény (rynchites bet.lett), mint minket? Az eszelények (eszélősök) száma végtelen. Es az mind gyökereinken és fűrtjeinken rágódik.

E sok rázás, szurdalás, parasztaság csak azokra nem hat hervasztólag, akik az óskigyó által harapott sebet gondosan betapasztják türelem-flasztrommal és — klastrommal. Es a kit az eredeti bűn soha be nem árnyekolt. Csak ő mondhatá el magáról: „En mint a szőlőtő az illat gyönyörűségét teremtettem, és virágaimból díszes és becses gyümölcs lett. Sicut cinnamomum et balsamum aromaticans et quasi myrrha electa dedi svavitatem odoris” (Sirák 24 r.) Mily gyöngéden zeng e csodás szűzről Lasserre Henriknek Talaber János által fordított könyve és az „Énekek Éneke!” „Cyprus fűrtje nekem az én szerelmezem Engaddi szőlőtől!” (1, 13.)

Szeretnének boldogok lenni s még sem kereszük azt!

Csakhogya az a boldogság oly furcsa fogalom, melyet minden ember saját szája ize szerint magyarázgat. Így például nem is újság az, hogy van akárhány ember, ki a boldogságot a folytonos eszem-izsomban véli feltalálni. Az ilyen ember, kire nagyon találóan szokták megjegyezni, hogy: „a hasa az istene” akkor érzí magát tán legboldogabbnak, ha a sokféle étel és italban könyökig vájkálhat s mégis tán ő lenne az első, ki régi bajába esnek vissza és ismét csak boldogtalanságról lamentálna.

Egy másik ismét czifra ruha és haszontalan csecsebecsekben vélné boldogságát feltalálni s irigy szemmel nézi azokat, kik selyem és bársonnyal takargatják testi fogyatkozásaikat. Ez a vilg húsága, mely egy-ídős a legrégebb bűnell. Azonban korántsem azon igaz ösvény, mely a boldogság eléréséhez vezetni képes volna. A sallang és cziczoma csak nagyon rövid ideig gyönyörköd-tetné a szemet s minden részéből nagyon is idő előtt kikandikálna a régi boldogtalanság.

A legtöbb ember azonban a pénz és vagyonban keresi a boldogtalanságot s ez tünik tán a látszólagos tényezők közt a legbiztosabbnak, mert hisz pénzzel mindent meg lehet venni; mindent meglehet szerezni, a mit a szív es száj kíván.

Csakhogya éppen a boldogság az, a mit pénzért legkevésbé lehet megvenni.

Nem kell saját tapasztalatimra hivatkoznom mert hisz lepton nyomon van elég példa reá, hogy éppen a gazdagok lakásában találjuk legtrikábban a boldogságot. Pénz es vagyon környezhet bárkit is anélkül, hogy azért boldog legyen. A gazdagság legtöbbszór csak czifra takaró, a mely alatt minden egyéb lehet, csak éppen a boldogság legkevésbé. S ha nem is vonom kétségbe azt, hogy pénz es vagyon hathatós elősegítője az anyagi jólétnek s így a szabad akaratnak tágas teret nyit, mégis azonban nem multhatlan kelleke a boldogságnak; mert hisz az igazi boldogság csak egyetlen egy kelleket igényel s ez a . . . . . meglegedés.

Az elégtül ember rendesen boldog is. Már most ha tudjuk a boldogság kellekét, az volna a legszükségesebb megtudni hogy mikép juthatunk hozzá. Pedig hát ez sem ta tozik a lehetetlenségek köze, csak tisztán kell látnunk es erősen akarnunk.

A tapasztalat ezideig mindig azt mutatta, hogy valamint szorgalom es munkásság után elégtültség áll be, ép ugy az elégedetlenségnek való-ságos szülő anyja a téglenség es henyéles. Sorban kérdezhetjük azokat az ugynevezett dologkerülőket s egy k jobban fog panaszkodni mint a másik. Színi fogják a végzetet, hogy róluk oly mostonán gondoskodott. S a mig lusta testüket kényelmesen henyéltetik, addig az eszük folyton azon jár, hogy mije van másnak, mivel bír más es miért nem bírnak ők is azzal.

Ily állapotban szülemlik meg a vétek csirája is. Már a szentírás is azt tartja, hogy: „A téglenség minden vétek szülő anyja.” Ezen megszülemlett vétek-csirat aztán a restség bölcsejében az unalom szokta mindaddig dajkálni, mig az rendesen lopás es tolvajlássá növekszik fel. Már a régiek is a henyélest az ördög párnájának tartották.

Az Ur szőlőjének betegséget látva, ma is felsohajthatunk a koronás „alnokkál: „Elültetted gyökereit es betöltötte a földet; árnyeka befödte a hegyeket es ágai az Isten cedrusait; kiterjeszté vesszeit a tengerig es csemetéit a folyóig. Mért bontottad el sövényét, hogy szaggassák azt mindnyáján, kik az uton átmennek? Földulja azt az erdei kan es a magányos vad elpusztítja azt. Erők Istené! tekints le mennyből es látogasd meg e szőlőt!” (79. Zsolt.)

Alig van ember, nő, család es nemzet, mely egyben-másban nem hasonlítana a szőlőhoz. „Ismeretem nőket — írja Eótvös — kik életökben a szőlő minden változásain keresztlémentek. Eleinte csak az edességet ismertük rajtuk: később az edes szőlőből részegítő ital vált, mig végre eljött az ecet idősaka is.”

A kulturnemzetek többnyire a musthoz hasonlók. Azért forroganak mindig s azért képződik bennök annyi söpredek.

Magyar nemzetünk azonban, melyert Isten hajdan „Tokaj szőlővesszején nektárt csepegtetett”, — már csak törköly. E letnedűjét ki-préselte a róppant adó es a czifra liberalizmus. No, de így is alkalmas lesz még zsidó-pálinkának.

Es ti mindnyáján kik reményeitek gerezdiét vesztve, csüggedve, hervadozva álltok az elzpuszta határán, a sir szélén . . . tudjátok-e, mik vagytok? — Egy megszedett szőlő! Akartok ujra élni? Ugy előre fizessétek ki a sirásót, ki benneteket bekapál, beföd a teli álmra . . .

R. F.

Mily egészen másként áll e jelenség a szorgalmas munkás embernél. Az nem ér arra rá, hogy esztét holmi ostobaságokon jártassa, mert munkája megkivánja, miszerint esze és ereje együtt legyen. Nem ér ő arra rá, hogy afölött töprenkedjen, hogy mivel bír más és mivel sem; ő vígan és jó kedvvel végzi napi munkáját. S miután munkássága után biztosítva van napi kenyere is eszébe sem jut embertársát irigyelni.

Azt se higgye ám senki se, hogy a munka artana az egészségnek; mert a mindennapi tapasztalat épen az ellenkezőt bizonyítja. A ki rendes mindennapi munkáját végzi, az nemcsak édesen fog aludni, hanem az alvás új erőt és egészséget ad számára. Nem hiszem, hogy ne tapasztalhatta volna már bárki is, hogy minél többet henyél az ember, rendesen annál lustábbá válik s így a tetlenség sem erőgyarapodást, sem pedig különös rendíthetetlen egészséget nem biztosít.

Már most ha tudjuk azt, hogy a munkásság és szorgalom hozza meg az elégtelenséget, másrészt meg hogy az elégtelenségben rejlik az igazi boldogság; szabadon áll rajtunk a választás, hogy mely irányban kívánunk hajolni. Igaz ugyan, hogy a munka tán kevésbé kecsesítő s hátrereben a fáradsággal ijesztget; ámde annál biztosabban termi meg áldásos gyümölcsét — az emberi boldogságot. S amint ez egyes embereknek szól, ép úgy ráillik az egész nemzetekre is s jaj annak a nemzetnek, a melynél henyesség és lustaság jellemzővé vált. Mert valamint egyesek boldogsága a munkássággal gyökeredzik, épp úgy egész nemzetek felvirágzása is egyedül csak a szorgalom, törekvés és munkaszeretet útján érhető el.

János bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A rászédett család. Egy kecskedő így szólt ügynökéhez: Kedves barátom, 6000 forint adósságom van és 7000 forint fedezetet találok kasszámban, raktáram pedig egészen üres; azt hiszem az idő elérkezett egy pompás csőd bejelentésére. — En is abban a véleményben vagyok! tódítá az ügynök. — Hanem valami jó ürügyet kellene találnunk a hitelezők kijáratására, az éjjel gondolkozzék rajta! — Az ügynök megígérte, hogy komolyan foglalkozni fog a dologgal. Másnap reggel, a mint a princzipális az üzletbe lépett, kasszáját feltörve találta, az ezresek helyén pedig egy darab papíros volt, melyre a következő volt írva: A 7000 forint nálam van, pár nap múlva Amerikában leszek! Ez lesz a legjobb ürügy, a mit a hitelezőknek mondhat.

— Nyomós ok. Egy székesfehérvári polgárnak az a rossz szokása van hogy egyszerre nem egy, hanem mindjárt két pohárka „snapszot” szokott bekebelezni. Kérdetve, hogy miért teszi ezt, így felelt meg a minap: „Hát látják, ha én egy pohár pálinkát megiszom, mindjárt más embernek érzem magamat s ekkor nem látom be hogy az a más ember miért ne igyék egy pohárka pálinkát!”

— A gunár szerelme. Minő más oldalról lehetne a gunárt bemutatni, mint hő szerelméről vagy féltékenységről? Frankfurt mellett történt a következő érdekes szerelmi eset. Bonnames faluban egy parasztnak egy gunárja volt, aki saját udvarbeli társnőit megvetve, szerelmre gyuladt a falu végén lakó egyik lud iránt. Nappal a szerelmes pár a közös legelőn adhattott egymás iránti érzelmének kifejezést. Másrészt történt ez az est beálltakor, a mikor a kegyetlen sors boldogságuk szabad élvezetében gátolta a boldog szerelmes ludpárt. A szerelmi vallomások által elbódított lud kisasszonyt tulajdonosa elzárta a délezerge szerelmesnek pedig hazafelé kellett utját irányozni. De a szerelm nyugodalmat meg nem bír és találékonyvá teszi még a gunárt is. Többször egymásután sikerült neki a sötétség beálltával észrevétlenül megszökni. Gyors, szárnyait segítségbe vett léptekkel sietett szeretője kapuja elé. Itt viszontlátási vágyának és szerelmének több órán át tartó feltűnően hangos kiabálás által adott kifejezést. Az álmukból fölriadt szomszédok kezdetben kíváncsián, majd csodákozva, később haragosan hallgatták a nyugalmukat háborgató szerelmes kinos gágogásait. Többször egymásután történt háborgatás után egy haldokló polgárra való tekintettel nem akarták tovább is túrni a megrendítő kiabálást és elkergették az állhatatos és türelmet nem vesztő szerelme. De sem kődobalások, sem ütlegek, sem megveszszőzés nem voltak képesek öt hosszabb időre szeretőjétől távol tartani. A következő éjjel megint csak megjelent — végre nem maradt egyéb hátra, mint a — halál!

— Nem volt más dolga, hát hozzáfogott és megolvasta, hogy a bibliában 3.566.840, 773 662 szó található. Az isten neve 6675-ször fordul elő, az „és” szó pedig 46.227-szer.

Szerkesztői üzenet.

Gy. F. urnak Ó Moraviczán. Mindkét küldeményét vettük, kívánságára a lapot ezentul is küldjük.

Kiadói üzenet.

Kiadó hivatalunkat október kezdetével újból szervezvé, lapunk ezentul t. előfizetőinknek pontosan megküldetnek.

KOLERA NOSZTRASZ.

Járványos világot élünk
Mindenfelé pusztulás...
A szegény ember számára.
Sohol nincs vigasztalás

Fusson ide, fusson oda,
Zároja körül magát,
A kolera mindenüvé
Követi, mint jó barát.

Sőt még rá is fogták egyszer,
Hogy a nosztrasz csak szelíd
Könnyebben hal meg az, a kit
Ez a fajta leterít.

Honosítani kell tehát a
Járványok minden fajtát;
Hogy így békecséggel türje
Beteg ember a baját.

Nálunk is meghonosultak:
Pénzszükség és börze krach
A mióta baktérium
Hazánkban a: jüdelach.

Bár nincs pénzünk, se termésünk.
Oda se nézünk neki;
Noha e rut nyavalyában
A nyakát sok szegte ki.

Tél, ősz, nyáron és tavasszal,
Ez a mi rendes bajunk,
A melyhez már szokva vagyunk:
A kolera nosztraszunk.

Jól tudjuk, hogy mivel kéne
E járványt kiirtani,
Ámde rossz szemmel találma
Rothschild ránk pillantani.

Már pedig mi sokat adunk
Arra, hogy bírjuk kegyét
Bárha pénzzel mi tömködjük
Ártatlanul a begyét.

Szó, a mi szó, nosztraszunkat
Igaziért odadánk;
Ez amannál nagyobb csapás
Ugy se lenne mireánk.

Lapunk jövő számait csak tényleges előfizetőinknek, tehát csak azoknak küldjük meg, kik az előfizetési díjakkal hátralékban nincsenek.

KOZGAZDASÁG.

A biztosítási ügyről.

Egyike a leghasznosabb intézményeknek a tűz és jeg elleni biztosítás s valóban azt kell mondanunk, hogy isten adta azon embernek a nemes gondolatot, kinek elméjében a biztosítás ügye legelőször megfogalmazott.

Hiszen fáradsággal szerzett vagyonunknak a tüztől, az elemi csapásoktól való megmentésére csak a biztosítás nyújt módot; csak az alhatik nyugodtan, kinek háza biztosítva van s csak azon gazda nézhet rettegés nélkül az égen tornyosuló fellegekre, ki nem mulasztotta el természet a jégverés ellen biztosítani.

Ámde ezen üdvös emberbaráti intézményt is az utóbbi időben a nyereszkedési vágy kaparította a kezébe, hogy az emberszeretet jelszavával a tőkét összehalmozza s azt kizárólag bizonyos pénzhajhász osztály pénztárába gyűjtse.

A ma főállító biztosító társulatok célja — tisztelet a nagyon csekély kivételnek — már nem az, hogy embertársaikon segítsenek, hogy a tűz, jég, élet- s másnemű biztosítások által szolgáltatást tegyenek a társadalomnak, hanem az, hogy a részvényesek, különösen pedig az intézetek élen álló igazgatók és tanácsosok könnyű szerrel megdagodjanak.

Ez okozza, hogy amár a biztosítók száma évről-évre rohamosan szaporodik, a biztosítási díjak még sem, vagy csak elenyésző csekély mértékben — tömeges biztosításoknál — kedvezményképen, tehát csakis kecsesgetés céljából szállítatnak le, holott ha amaz intézetek nem a nyereszkedést tartanak szemük előtt, a biztosítók számának arányában esőkenteniök kellene a biztosítási díjakat.

A másik hátránya a biztosító társulatok nyereszkedésének az, hogy összehalmozza a tőkét és elvonják azt a forgalomtól. Így lesz a választal mind nagyobb a tőkepenzesek s a tőkével

nem bírók között, ez is egyik oka a pénzhiánynak, a szegénységnek s annak, hogy van sok pénz és még sincs, mert a mi van, az a tőkepenzesek fiókjában hever.

Hát arról szóljunk-e, hogy mily nagy összegbe kerülnek a biztosító társulatok igazgatóságai akkor, mikor az igazgatók és tanácsosok 15—20 ezer forint évi fizetést, illetve jutalmakat s megjelenési napidíjakat élveznek?

Végül meg kell még említenünk ama gyakori bukásokat, melyek a biztosító társulatok sorában előfordulnak.

Gondatlan, lelkiismeretlen kezelés egyfelől, minél nagyobb nyereséget másfelől okoznak ezeket. S kik szenvedik ennek kárát? Részint a biztosító felek, részint a jóhiszemű részvényesek, kiknek pénzük részben sokszor egészben elvesz a lelketlen kezelők gazsága, vagy az üzérkedési szedések következtében.

Mindezeket megfontolva az a kérdés támad, nem volna-e jó, ha a biztosítás ügyét is — mint például az államvasutak, vagy a posta, tavirada s a postatakarékpénztárak — az állam venné a kezébe?

Ez által a tőke nem vonatnék el a forgalomtól, mert nem kerülne a részvényekkel üzérkedők pénztárába; sok biztosító intézet helyett csak az állami intézet állván fenn, kevesebb költséget emésztene föl a kezelés s így a biztosítási díjak lényegesen alábbszállíthatók lennének; a biztosító feleknek teljes garancia lenne nyújtva arra nézve, hogy pénzük nem vesz el, hogy a biztosított értéket megkapják, szóval, hogy teljes bizalmat helyezhetnek az intézménybe, ami a biztosítási kedv általános elterjedésére vezetne.

Budapesti tőzsde.

Erték-tőzsde.

— október 7-én.

Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Magyar aranyár. 4 ^o / _c	105.50
„ papíráradék.....	93.40
Oszták hitelrészvény.....	280.80
Magyar hitelbank.....	286.90
Jelzálogbank.....	137.—
Magyar földhitelintézeti zálog levél 4 ¹ / ₂ %.....	39.—
Oszták-magyar bank zálog levél 4 ¹ / ₂ %.....	101.25
Cs. kir. kör. arany.....	5.91
20 frankos arany.....	9.93
Német márka.....	61.40

Gabona-tőzsde

Lapunk zártakor jegyezték:

Buza, bányási.....	76—81 kg.	8.35—8.80
„ tiszavidéki.....	76—81 „	8.35—8.80
„ pestvidéki.....	76—81 „	8.40—8.85
„ fejérmegyei.....	76—81 „	8.45—9.—
„ bácskai.....	76—81 „	8.50—9.10
„ északmagyarországi.....	76—81 „	8.35—8.75
rozsa.....	70—72 „	6.35—6.55
árpa takarmány.....	60—63 „	6.45—6.60
„ égetni való.....	62—64 „	7.05—8.30
„ sörfőzdei.....	64—66 „	8.50—10.—
zab.....	39—41 „	6.20—6.40
tengeri ó bányási.....	75 „	5.95—6.10
„ másnemű.....	73 „	5.0—6.05
köles.....	— „	—
káposzta reepeze.....	— kg.	9.50—10.—
repeze, új.....	— „	8.50—9.50

Marhavásár.

Pozsony, okt 4-diken. A mai szarvasmarhavásárra 1705 drb hizott marhat hajtottak föl, köztük 1520 drb magyar ökröt, 91 drb német ökröt, 27 drb magyar tehenet, 11 drb német tehenet, 4 drb magyar bikát, 5 drb német bikát, 46 drb bivalyt. Élénk irányzat mellett a következő árak jegyeztettek: magyar ökör 58 — 64.— frt, német ökör 60 — 67 frt.

Becs, október hó 4-diken. Felhajtott 2303 darab, még pedig 823 magyar, 955 lengyel és 525 német faj. Az üzlet lefolyása nehézkes volt. Az árak egyes esetekben 50 krtól 1 frtfg emelkedtek. Fizettek: magyar ökör 55—55 frt, galicziai 56—65 német 56—66 frt.

Sertés-üzlet.

Budapesti sertésvásár. (A kőbányai sertéskereskedelmi-csarnok jelentése.) Okt. 5-én. Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehéz 39.—40.—. Magyar urasági fiatal, nehéz 43.—44.50. közép 44.50—45.50, könnyű 45.—46.—. Szedett nehéz 41.—42.—, közép 43.—44.—, könnyű 44.—45.—. Szerbiai nehéz 41.—42.—, közép 42.—43.—, könnyű 42.50—43.50 Romániai könnyű 43.—.

Felelős szerkesztő: SZÁLAY KÁROLY.